

Entisten elintarvikkeiden käyttö eläinten ruokinnassa

1. Määritelmiä

Entisten elintarvikkeiden rehukäytön edellytykset määräytyvät sen mukaan, onko kyseessä entinen eläimistä tai kasveista saatu elintarvike.

Entisillä eläimistä saaduilla elintarvikkeilla tarkoitetaan eläimistä saatuja raakoja tai kypsiä elintarvikkeita, jotka eivät enää sovellu ihmisravinnoksi kaupallisista syistä tai valmistuksessa tai pakkauksessa esiintyneiden ongelmien vuoksi, mutta jotka eivät aiheuta riskiä ihmisten tai eläinten terveydelle. Entisiä eläimistä saatuja elintarvikkeita voi syntyä myös kaupassa elintarvikkeita käsiteltäessä, esim. kalan perkauksen tai lihan leikkauksen yhteydessä. Yleensä nämä ovat luokan 3 sivutuotteita, joista säädetään sivutuoteasetuksessa (EY) 1069/2009. Entisillä eläimistä saaduilla elintarvikkeilla ei tarkoiteta esimerkiksi leipomotuotteita (kuten kermakakkuja tai karjalanpiirakoita), makeisia tai pastaa, vaikka niiden valmistuksessa onkin voitu käyttää eläinperäisiä ainesosia (kuten maitoa tai munia).

Eläinten ruokinnassa voidaan käyttää myös tuotteita, joiden parasta ennen –päiväys on umpeutunut, eikä niitä siksi enää myydä tai markkinoida ihmisravinnoksi. Viimeinen käyttöpäivä tai käytettävä ennen –merkinnässä ilmoitetun päivämäärän ohittaneita tuotteita ei saa käyttää rehuna.

Ruokajätteellä tarkoitetaan jäteruokaa, joka on kerätty esimerkiksi joukkoruokailun yhteydessä, ravintoloiden keittiöissä tai kotitalouksissa, eikä sitä saa käyttää elintarviketuotantoeläinten ruokinnassa. Ruokajätettä ei synny, jos elintarvike ei ole ollut esillä, vaan sitä on ainoastaan varastoitu esimerkiksi keskuskeittiön kylmiössä. Biojätteen käyttö eläinten ruokinnassa, myös muiden kuin elintarviketuotantoeläinten, ei ole sallittua. Biojätteellä tarkoitetaan jäteastian laitettua ruokajätettä.

Elintarviketuotantoeläimiksi luetaan esimerkiksi sika, nauta, siipikarja, hevonen, poro, villisika.

2. Entisten elintarvikkeiden rehukäytön edellytykset

Entisten elintarvikkeiden rehukäyttö on sallittua seuraavin edellytyksin.

Entisiä eläinperäisiä elintarvikkeita, pois lukien maito- ja munatuotteet, on mahdollista käyttää ainoastaan muiden kuin elintarviketuotantoeläinten ruokintaan. Kasvipäristen entisten elintarvikkeiden rehukäyttö on mahdollista myös elintarviketuotantoeläimille.

Entisiä elintarvikkeita rehukäyttöön myyvän tai luovuttavan toimijan on varmistettava, että tuotteet ovat laadultaan hyviä ja soveltuvat eläinlajin ruokintaan. Pilaantuneita tai muuten huonolaatuisia tuotteita ei saa myydä tai luovuttaa rehukäyttöön. Tuotteet on merkittävä selkeästi, jotta rehun hankkijat tietävät mitä saavat. Merkinnöistä on käytävä ilmi

- että tuote on tarkoitettu rehukäyttöön,
- mille eläinlajille tuote on tarkoitettu,
- suositeltava käyttöaika ja säilytys,
- pakastettujen tuotteiden osalta pakastuspäivä.

Entisten elintarvikkeiden käyttö eläinten ruokinnassa

Entisiä elintarvikkeita rehukäyttöön myyvän tai luovuttavan toimijan on rekisteröidyttävä rehualan toimijaksi, jos niitä luovutetaan suoraan elintarviketuotantoeläinten (mukaan lukien hevoset) tai turkiseläinten ruokintaan. Poikkeuksena on vain lemmikkieläimille tarkoitetun valmiiksi pakatun rehun vähittäismyynti, jolloin rehualan toimijaksi ei tarvitse rekisteröityä.

Kaupan, joka toimittaa entisiä elintarvikkeita rehukäyttöön, on kuvattava toiminta omavalvonnassaan, jotta ei synny epäselvyyksiä siitä, mihin entiset elintarvikkeet on toimitettu. Kun kaupassa myydään rehua, se on varastoitava ja säilytettävä erillään elintarvikkeista.

Myytäessä tai markkinoitaessa entisiä elintarvikkeita muille kuin yksittäisille kuluttajille on lisäksi otettava huomioon, että entiset eläinperäiset elintarvikkeet kuuluvat luokan 3 sivutuotteisiin, ja siksi niiden käsittelyyn, merkitsemiseen, varastointiin ja kuljetukseen sovelletaan sivutuoteasetuksen (EY) N:o 1069/2009 ja sen toimeenpanoasetuksen (EY) N:o 142/2011 vaatimuksia. Lisäksi vaatimuksia tulee rehuhygieniasetuksesta (EY) N:o 183/2005. Tämä tarkoittaa, että käsittelyn, kuljetuksen ja varastoinnin on tapahduttava hyväksytyissä ja / tai rekisteröidyissä laitoksissa tai kuljetusvälineissä lainsäädännön vaatimusten mukaisesti merkittävänä. Tavarana mukana on kuljettava kaupallinen asiakirja, josta käyvät ilmi lainsäädännön edellyttämät tiedot. Nämä vaatimukset eivät kuitenkaan koske entisten elintarvikkeiden myymistä suoraan kuluttajille käytettäväksi lemmikkieläinten ruokintaan.

3. Rehualan toimijaksi rekisteröityminen

Tietoa rehualan toiminnan aloittamisesta sekä rekisteröitymisestä rehualan toimijaksi ja rekisteröitymislomake löytyy Eviran internetsivuilta osoitteesta

http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/rehut/rehualan_toiminta/rehualan_toiminnan_aloittaminen/

Eläinten ruokintaan, lemmikkieläimiä lukuun ottamatta, voi hankkia rehua vain rekisteröidyltä rehualan tai alkutuotannon toimijalta. Luettelo rekisteröidyistä rehualan toimijoista ja luettelo rekisteröidyistä alkutuotannon toimijoista löytyy Eviran internetsivuilta osoitteesta

<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/rehut/>.

4. Keskeistä lainsäädäntöä

Sivutuoteasetus (EY) N:o 1069/2009, artiklat 5, 10 ja 14

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus (EY) N:o 142/2011, artiklat 17 ja 24

Rehuhygieniasetus (EY) N:o 183/2005

Rehulaki 86/2008, 6 §

Rehualan toiminnanharjoittaja-asetus 712/2008

Ohjeen sitovuus ja sen noudattaminen

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä lainsäädäntöviittauksia numeroineen että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Lainsäädäntö on erotettu selkeästi. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.